

14769893_240aff5251_b.jpg 1.024x740 pixels

28/06/2022 13:08

HUMAN CHESS IN MECHLEN.

HUMAN CHESS

Beeldend kunstenaar en schrijver Maarten Inghels stelt voor om een levensechte schaakwedstrijd te spelen op de Grote Markt van Mechelen. Het speelveld wordt voorzien met 64 vakjes (en langs weerskanten worden eventueel tribunes opgesteld voor het publiek). De pionnen zijn vrijwilligers met gele hesjes, de ruiters spelen op echte paarden, de torens worden verbeeld door een stapel kartonnen dozen, de lopers hebben een sportoutfit aan.

Zoals een piano in het station of de luchthaven wordt bespeeld door voorbijgangers, kan het publiek een interactieve partij snelschaak spelen met de pionnen door met de microfoon instructies door te geven. De woordeloze wedstrijd draait dus niet om verliezers of winnaars maar om het krachtige, theatrale beeld dat ontstaat. We spelen vanaf de middag tot zonsondergang verschillende partijtjes (een wedstrijd kan dus tien keer vijf minuten duren maar ook drie uur).

De inspiratie voor deze beeldende theaterperformance haalt Inghels bij de snelschaker Laurent die in de straten van Brussel tegen passanten speelt, en de levensechte schaakwedstrijden die honderd jaar geleden in Rusland werden gehouden, en nu nog jaarlijks in de Venetiaanse stad Marostica.

De kostumering mag geen nostalgisch-folkloristisch gevoel opwekken en de acteurs mogen geen slecht geacteerde pantomime opvoeren. Human Chess speelt in op deze woelige tijden waarin mensen op de vlucht zijn voor moorddadige regimes. De symboliek van het werk is een uitgesproken kritiek op hun status als willoze pionnen op het wereldtoneel. Human Chess is dan ook een directe verwijzing naar de oorlog die Rusland tegen Europa is begonnen. *Make no war, play a game instead!*

In 1924 werd in Leningrad een levensgroot schaaktornooi gespeeld door grootmeesters Peter Romanovsky and Ilya Rabinovich. Leden van het Russische leger deden dienst als pionnen en op de foto's zijn ook kanonnen en paarden te zien. Volgens sommigen duurde de match 5 uur en diende dit jaarlijkse evenement om schaken te promoten. In 1921 zou er in Smolensk ook al een gelijkaardige wedstrijd zijn gehouden.

Inspiratie

In Brussel is er al een tijdlang een straatschaker bezig. Hij neemt het met verschillende borden op tegen willekeurige passanten, net zoals schaken in Rusland een spelletje is dat bij uitstek op straat wordt gespeeld. Het groeide er uit tot een nationale volkssport. In 1924 werd in Leningrad een levensgroot schaaktornooi gespeeld door grootmeesters Peter Romanovsky and Ilya

Rabinovich. Leden van het Russische leger deden dienst als pionnen en op de foto's zijn ook kanonnen en paarden te zien. Volgens sommigen duurde de match 5 uur en diende dit jaarlijkse evenement om schaken te promoten. In 1921 zou er in Smolensk ook al een gelijkaardige wedstrijd zijn gehouden.

Schaken is ook een literair motief. Het keert terug in de boeken van Lewis Carroll, Vladimir Nabokov, Georges Perec... In Zweig's *Schaaknovelle* kan het hoofdpersonage het isolement van de gevangenschap en de barbaarse willekeur van de Duitse terreur slechts overleven doordat hij zich mentaal terugtrekt in de schoonheid van wereldberoemde schaakpartijen. Schaken werd niet alleen gezien als de strijd met de eigen demonen en de ander, maar ook als een verwijzing naar de geldende sociale hiërarchieën.